

- 21.9 Het zich aan wangedrag schuldig maken, daarbij inbegrepen het gebruik van onbehoorlijke taal, gewelddadig of aanhoudend foutief spel enz. De overtreder wordt voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten, met vervanging zodra zich een van de voorvallen voordoet waarnaar in WP 21.3 verwezen wordt.

Opmerking: *Aanhoudend foutief spel betekent spel dat niet acceptabel is in de geest van de spelregels en dat de wedstrijd waarschijnlijk in diskrediet brengt. Aanhoudend foutief spel is niet verwant aan en betekent iets wezenlijk anders dan "herhaling van gewone fouten".*

- 21.10 Het zich schuldig maken aan grof optreden (inbegrepen opzettelijk trappen of slaan met de bedoeling letsel toe te brengen dan wel een poging daartoe) jegens een tegenstander of official (functionaris), al dan niet tijdens het spel of in de pauze tussen de speelperioden of time-outs. De overtreder wordt voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten en mag niet worden vervangen.

Opmerking: *In de laatste minuut van de wedstrijd mag de scheidsrechter het fluiten voor "grof optreden" uitstellen tot de eerstvolgende wisseling van balbezit. Deze spelregel is eveneens van toepassing indien een geval van grof optreden zich voordoet in de pauze tussen twee speelperioden, met dien verstande dat dan de vrije worp niet wordt toegekend. De overtreder wordt uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd zonder vervanging en zijn ploeg zal de wedstrijd in de volgende speelperiode voortzetten met een speler minder.*

Deze bepalingen gelden echter nog niet voordat de wedstrijd daadwerkelijk is begonnen. In het geval van grof optreden, op welk moment dan ook, door een vervanger, die zich gedurende het spel niet in het water bevindt wordt de overtreder voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten. De aanvoerder van de ploeg wordt opgedragen naar zijn keuze een van de spelers uit het water te halen en de ploeg zet de wedstrijd met één speler minder voort.

De speler die uit het water is gehaald, kan overigens gedurende de rest van de wedstrijd gebruikt worden als vervanger van één van de overblijvende spelers van zijn ploeg in het water en er wordt geen persoonlijke fout voor hem genoteerd, vanwege het feit dat hij uit het water werd gehaald.

- 21.11 Het weigeren van gehoorzaamheid aan of het blijf geven van gebrek aan eerbied ten opzichte van een scheidsrechter of official (functionaris). De overtreder wordt voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten, met vervanging zodra zich een van de voorvallen voordoet waarnaar in WP 21.3 verwezen wordt.

Opmerking: *Indien een lid van een ploeg zich schuldig maakt aan een geval van gebrek aan eerbied voorafgaand aan het herbegin van het spel nadat de tegenpartij een doelpunt gemaakt heeft of gedurende de pauze tussen twee speelperioden, wordt hij uitgesloten voor de rest van de wedstrijd maar wordt het die ploeg toegestaan de wedstrijd te vervolgen met 7 spelers.*

- 21.12 Het door een speler van de ploeg die niet in balbezit is, begaan van een van de onderstaande overtredingen voordat er een vrije worp, hoekworp, doelworp, neutrale inworp of strafworp is genomen, of het door een speler van welke ploeg dan ook, begaan van een van de onderstaande overtredingen voordat er een neutrale inworp is genomen:

WP 20.9 - een tegenstander hinderen;
WP 20.10 - wegduwen of zich afzetten van een tegenstander;
WP 21.4 t/m 21.11- begaan van een uitsluitingsfout.

De oorspronkelijk te nemen worp (inclusief een neutrale inworp) blijft van kracht. De speler wordt uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd waar de spelregels dit bepalen.

- 21.13** Het, door spelers van beide ploegen, gelijktijdig begaan van een van onderstaande overtredingen voordat er een vrije worp, doelworp, hoekworp, strafworp of neutrale inworp is genomen:

WP 20.9 - een tegenstander hinderen;
WP 20.10 - wegduwen of zich afzetten van een tegenstander;
WP 21.4 t/m 21.11- begaan van een uitsluitingsfout.

Beide spelers worden uitgesloten en er wordt een neutrale inworp gegeven, met dien verstande dat in het geval dat de beide overtredingen gelijktijdig plaatsvinden voorafgaand aan het nemen van een strafworp, de strafworp gehandhaafd blijft. De spelers worden uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd waar de spelregels dit bepalen.

Opmerkingen: *Bij de omstandigheden die zich bij het toepassen van deze spelregel voordoen wordt wisseling van balbezit geacht niet te hebben plaatsgevonden louter doordat een ploeg het balbezit verkrijgt vanuit het nemen van de neutrale inworp. Het is de spelers die als gevolg van deze spelregel uitgesloten zijn niet toegestaan weer in het speelveld te komen, totdat zich, na de neutrale inworp, één van de voorvallen voordoet waarnaar in WP 21.3 verwezen wordt.*

Dit is echter alleen van toepassing op de beide spelers die gelijktijdig werden uitgesloten. Alle andere spelers die al uitgesloten waren is het toegestaan weer in het speelveld te komen als het nemen van de neutrale inworp uitmondt in wisseling van balbezit.

Indien de twee spelers die ingevolge deze spelregel uitgesloten werden weer mogen terugkomen, voordat zij hun respectievelijke terugkomvakken bereikt hebben, dan mag de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt iedere speler, die klaar ligt om weer in het speelveld te komen, afzonderlijk het teken hiertoe geven. De scheidsrechter hoeft niet te wachten tot dat allebei de spelers gereed zijn om terug te keren.

- 21.14** Het door een speler van de ploeg die in balbezit is, begaan van een overtreding volgens WP 21.4 tot en met WP 21.11 (uitsluitingsfouten) voordat er een vrije worp, doelworp, hoekworp, of strafworp is uitgevoerd; met dien verstande dat:

- de speler wordt uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd waar de spelregels dit voorschrijven;
- als de overtreding wordt begaan bij het nemen van een strafworp, de strafworp gehandhaafd blijft.

- 21.15** Het op onjuiste wijze in het speelveld terugkomen door een uitgesloten speler of het op onjuiste wijze terugkomen door een vervanger, daarbij inbegrepen:

- zonder een teken te hebben gekregen van de secretaris of een scheidsrechter;
- vanaf elke andere plaats dan zijn eigen terugkomvak, behalve waar de spelregels onmiddellijke vervanging toestaan;
- door te springen of zich af te zetten van de kant of wand van het bad of van het speelveld;
- door de opstelling van het doel te beïnvloeden.

Wanneer deze overtreding gebeurt gedurende de laatste minuut van de wedstrijd of de laatste minuut van de tweede periode van de verlenging wordt de overtredende speler voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten met vervanging, zodra een van de voorvallen zich voordoet waarnaar in WP 21.3 wordt verwezen en een strafworp wordt toegekend aan de tegenpartij.

Opmerking: *Het wordt als onjuist in het speelveld komen beschouwd wanneer een uitgesloten speler of een vervanger in het speelveld komt, zonder het terugkomteken van een scheidsrechter te hebben gekregen, zelfs al zou de scheidsrechter het teken om terug te komen eerder hebben moeten geven.*

- 21.16** Het storen bij het nemen van een strafworp. De overtredende speler wordt voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten met vervanging, zodra een van de voorvallen zich voordoet waarnaar in WP 21.3 verwezen wordt en de strafworp wordt gehandhaafd of overgenomen als dat nodig is.

Opmerking: *De meest gebruikelijke manier van storen bij het nemen van een strafworp vindt plaats doordat de tegenstander de nemer een trap geeft, net op het moment dat de worp wordt genomen. Het is voor de scheidsrechters essentieel om zich ervan te verzekeren dat alle spelers op minstens twee meter afstand van de nemer liggen, om daarmee te voorkomen dat een dergelijk storen kan optreden. De scheidsrechter staat dan ook toe dat de verdedigende ploeg het eerst de gelegenheid krijgt om positie te kiezen.*

- 21.17** Het door de verdedigende doelverdediger weigeren de juiste plaats op de doellijn in te nemen bij het nemen van een strafworp, na één maal door de scheidsrechter verzocht te zijn dit te doen. Een andere speler van de verdedigende ploeg mag de plaats van de doelverdediger innemen doch zonder diens voorrechten en beperkingen.
- 21.18** Is een speler van iedere ploeg tegelijkertijd een uitsluitingsfout of een strafworfout begaat tijdens werkelijk spel, worden de beide spelers uitgesloten en wordt een neutrale inworp toegekend.
- Opmerking:** *Zie ook de opmerkingen bij WP 21.13.*
- 21.19** Als een speler wordt uitgesloten begint de uitsluitingsperiode direct nadat de bal de hand van de speler die de vrije worp neemt heeft verlaten of, bij een neutrale inworp, zodra de bal wordt aangeraakt.
- 21.20** Als een uitgesloten speler zich, opzettelijk, bemoeit met het spel, daarbij inbegrepen het veranderen van de opstelling van het doel, wordt een strafworp toegekend aan de tegenpartij en een aanvullende persoonlijke fout genoteerd tegen de uitgesloten speler. Als een uitgesloten speler geen aanstalten maakt om het speelveld nagenoeg onmiddellijk te verlaten, kan de scheidsrechter dit beoordelen als opzettelijk bemoeien met het spel volgens deze spelregel.
- 21.21** In het geval dat een wedstrijd wordt voortgezet met een verlenging, wordt de uitsluitingsperiode van een uitgesloten speler meegenomen naar de verlenging. Toegekende persoonlijke fouten gedurende de normale speelperioden worden ook meegenomen naar de verlenging en een speler die voor de verdere duur van de wedstrijd is uitgesloten wordt het niet toegestaan om in enige speelperiode van de verlenging mee te spelen.

WP 22 Strafworpfouten

- 22.1** Het is een strafworfout om een van de navolgende overtredingen te begaan (WP 22.2 t/m WP 22.9). Deze worden bestraft met het toekennen van een strafworp aan de tegenpartij.
- 22.2** Het door een verdedigende speler begaan van een fout binnen het 4- metergebied waardoor vermoedelijk een doelpunt wordt voorkomen.
- Opmerkingen:** *In aanvulling op de andere overtredingen waarbij een vermoedelijk doelpunt wordt voorkomen, is een overtreding volgens deze spelregel:*
- het door een doelverdediger of andere verdedigende speler naar beneden halen of het op een andere manier verplaatsen van het doel (fig. 20);*
 - het door een verdedigende speler spelen van de bal met beide handen (fig. 21);*
 - het door een verdedigende speler spelen van de bal met gebalde vuist (fig. 22);*
 - het door een doelverdediger of een andere verdedigende speler onder water duwen van de bal als men wordt aangevallen.*

Het is belangrijk om er nota van te nemen dat, terwijl de fouten als hierboven beschreven en andere fouten zoals vasthouden, terugtrekken, hinderen enz. onder normale omstandigheden bestraft zouden worden met een vrije worp (en met uitsluiting indien van toepassing), dit strafworpfouten worden zodra deze door een verdedigende speler binnen het 4 metergebied worden begaan, als anders vermoedelijk een doelpunt gemaakt zou zijn.

fig.22

fig.21

- 22.3 Het door een verdedigende speler, binnen het 4 metergebied trappen of slaan van een tegenstander of een handeling van grof optreden begaan. In het geval van grof optreden, wordt de overtreder tevens uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd zonder vervanging, aanvullend op het toekennen van een strafworp.
- 22.4 Het door een uitgesloten speler, zich opzettelijk bemoeien met het spel, daarbij inbegrepen het veranderen van de opstelling van het doel.
- 22.5 Het door een doelverdediger of andere verdedigende speler, helemaal naar beneden halen van het doel met het oogmerk een vermoedelijk doelpunt te voorkomen. De overtreder wordt tevens voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten, met vervanging zodra zich een van de voorvallen voordoet waarnaar in WP 21.3 verwezen wordt.
- 22.6 Het door een uitgesloten speler of vervanger, op een onjuiste manier in het speelveld komen voorafgaand aan of op het moment van het verstrijken van een uitsluitingsperiode met het oogmerk een doelpunt te voorkomen. De overtreder gaat tevens uit het speelveld om zijn oorspronkelijke uitsluitingsperiode vol te maken, als dat van toepassing is.

Opmerking : *In de omstandigheden van deze spelregel, wanneer de aanvallende ploeg de mogelijkheid heeft om op doel te schieten, wacht de scheidsrechter om te zien of er een doelpunt wordt gemaakt voordat hij het spel stil legt. Als er een doelpunt wordt gemaakt, wordt er geen strafworp toegekend maar wordt er een persoonlijke fout genoteerd voor de overtreder. Als er geen doelpunt wordt gemaakt, dan kent de scheidsrechter onmiddellijk een strafworp toe in overeenstemming met deze spelregel.*

- 22.7 Het door een uitgesloten speler op onjuiste wijze terugkomen of het door een vervanger op onjuiste wijze in het speelveld komen, gedurende de laatste minuut van de wedstrijd, de laatste minuut van de tweede periode van de verlenging of op enig moment gedurende de derde periode van de verlenging. De overtreder wordt tevens uitgesloten voor de verder duur van de wedstrijd,

met vervanging zodra zich een van de voorvallen voordoet waarnaar in WP21.3 wordt verwezen.

- 22.8** Het door een speler of vervanger die krachtens de spelregels op dat moment geen recht tot deelnemen heeft, in het speelveld komen. De overtreder wordt tevens voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten met vervanging, indien van toepassing, zodra zich een van de voorvallen voordoet waarnaar in WP 21.3 verwezen wordt. Deze spelregel is niet van toepassing op een uitgesloten speler die terugkomt of een vervanger die in het speelveld komt voorafgaand aan een van de voorvallen waarnaar in WP 21.3 verwezen wordt.

Opmerking : *Als een uitgesloten speler en een vervanger beide in het speelveld komen na één van de voorvallen waarnaar in WP 21.3 verwezen wordt, wordt de speler die het laatst in het speelveld is gekomen volgens deze spelregel bestraft. Als beide spelers tegelijkertijd in het speelveld komen, is het de vervanger die wordt bestraft.*

- 22.9** Het door de coach van de ploeg, die niet in balbezit is, aanvragen van een time-out; of voor een official die bij de ploeg hoort en een mogelijk doelpunt probeert te voorkomen, met dien verstande dat er geen persoonlijke fout wordt genoteerd voor deze overtreding.

WP 23 Strafworpen

- 23.1** Een strafworp wordt genomen door een willekeurige speler van de ploeg aan wie de strafworp is toegekend, met uitzondering van de doelverdediger, vanaf een willekeurig punt van de 4-meterlijn van de tegenpartij.

- 23.2** Alle spelers verlaten het vier-metergebied en bevinden zich op tenminste twee meter afstand van de speler die de strafworp neemt. Aan iedere kant van de speler die de strafworp neemt, zal het eerst een speler van de verdedigende ploeg de gelegenheid krijgen positie te kiezen. De verdedigende doelverdediger stelt zich op tussen de doelpalen met geen enkel lichaamsdeel dat zich boven water bevindt over de doellijn. Zou de doelverdediger uit het water zijn, dan mag een andere speler van zijn ploeg de plaats van de doelverdediger innemen maar zonder diens voorrechten en beperkingen.

- 23.3** Als de scheidsrechter, die de strafworp laat nemen, zich ervan heeft overtuigd dat de spelers zich op een correcte plaats bevinden, geeft hij met een fluitsignaal en het gelijktijdig omlaag bewegen van zijn arm van een verticale naar een horizontale stand aan, dat de worp genomen kan worden.

Opmerking: Het gelijktijdig naar beneden bewegen van de arm met het geven van het fluitsignaal maakt het onder alle omstandigheden mogelijk, zelfs te midden van het lawaai van de toeschouwers om de worp uit te voeren overeenkomstig de spelregels. Wanneer de arm wordt geheven zal de speler die de worp neemt zich concentreren, omdat hij weet dat het fluitsignaal onmiddellijk daarop zal volgen.

- 23.4** De speler die de strafworp gaat nemen moet in balbezit zijn en gooit ogenblikkelijk in een ononderbroken beweging rechtstreeks naar het doel. De speler kan het nemen van de worp beginnen met het uit het water tillen van de bal (fig. 23) of door de bal in de geheven hand te houden (fig.24). De bal mag naar achteren bewogen worden als voorbereiding op een voorwaartse worp echter onder de voorwaarde dat de doorgaande beweging niet onderbroken mag worden alvorens de bal de hand van de nemer verlaat.

Opmerking : *Er staat niets in de spelregels dat de speler belet om de strafworp met zijn rug naar het doel te nemen en zich daarbij te bedienen van een halve of hele draai.*

- 23.5** Als de bal van de doelpalen, dwarslat of de doelverdediger terugspringt, blijft hij in het spel en is het niet nodig dat een andere speler de bal nog speelt of aanraakt voordat er een doelpunt kan worden gemaakt.
- 23.6** Als precies op hetzelfde moment dat de scheidsrechter een strafworp toekent de tijdopnemer fluit voor einde van de speelperiode, dan moeten alle spelers behalve de speler die de strafworp neemt en de verdedigende doelverdediger het water verlaten voordat de strafworp genomen wordt. In dit geval is het spel onmiddellijk beëindigd indien de bal terugschiet van de doelpalen, doordat of de doelverdediger.

WP 24 Persoonlijke fouten

- 24.1** Er wordt een persoonlijke fout genoteerd tegen een speler, die een uitsluitings- of strafworfout begaat. De scheidsrechter geeft het mutsnummer van de overtreder door aan de secretaris.
- 24.2** Bij het ontvangen van een derde persoonlijke fout, wordt de speler voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten met vervanging zodra zich een van de voorvallen voordoet waarnaar in WP 21.3 verwezen wordt. Als de derde persoonlijke fout een strafworp is, moet de vervanger voor de uitgesloten speler onmiddellijk in het speelveld komen.

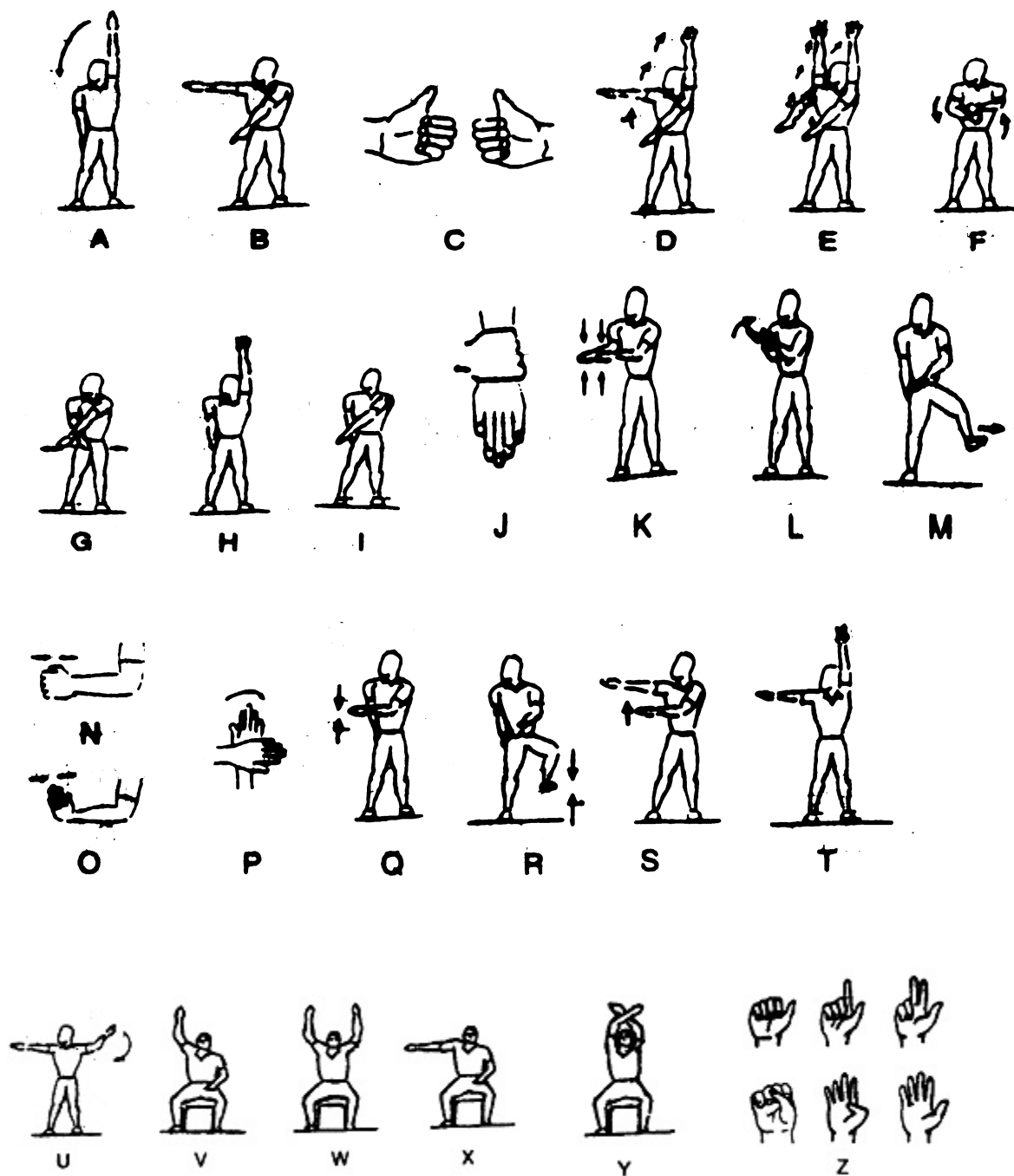
WP 25 Ongeval, letsel of ziekte

- 25.1** Het is een speler gedurende het spel slechts toegestaan het water te verlaten of te zitten of staan op de treden of de zijanten van het zwembad in het geval van een ongeval, letsel of ziekte of met toestemming van de scheidsrechter. Een speler die met toestemming het water heeft verlaten mag met toestemming van een scheidsrechter bij een onderbreking van het spel terugkomen via het terugkomvak het dichtst bij zijn eigen doellijn.
- 25.2** In het geval dat een speler tijdens de wedstrijd een bloedende wond oploopt, gelast de scheidsrechter onmiddellijk de speler het water te verlaten met directe vervanging door een invaller en de wedstrijd zal zonder onderbreking worden voortgezet. Zodra het bloeden bij de gewonde speler geheel gestelpt is, is hij weer gerechtigd om als vervanger aan de wedstrijd deel te nemen.
- 25.3** In het geval van ongeval, letsel of ziekte kan de scheidsrechter, naar zijn goeddunken, het spel gedurende maximaal 3 minuten onderbreken. In dat geval deelt hij de tijdopnemer mee wanneer de onderbrekingsperiode ingaat.
- 25.4** Mocht het spel stilgelegd worden vanwege een ongeluk, ziekte, een bloedende wond of een andere onvoorziene reden, dan brengt de ploeg, die op het moment van de onderbreking in balbezit was, de bal in het spel op de plaats waar de bal zich bevond voor de onderbreking.
- 25.5** Behalve onder de omstandigheden als omschreven in WP 25.2 (bloeden) zal het de speler niet zijn toegestaan verder aan het spel deel te nemen als een vervanger in het veld is gekomen.

BIJLAGE A: INSTRUCTIES BIJ "LEIDING DOOR TWEE SCHEIDSRECHTERS"

1. De scheidsrechters hebben de algehele leiding van de wedstrijd en hebben gelijke bevoegdheden om voor fouten te fluiten en om strafworpen toe te kennen. Verschil van mening tussen de scheidsrechters is nimmer grond voor een protest of beroep.
2. De instantie die de scheidsrechters aanstelt heeft de bevoegdheid om de zijde van het zwembad te bepalen waaraan elk van de scheidsrechters zal fungeren. Scheidsrechters wisselen voor het begin van elke speelperiode van zwembadzijde, wanneer de ploegen niet van speelhelft wisselen.
3. Bij het begin van de wedstrijd en van elke speelperiode wordt het beginsignaal gegeven door de scheidsrechter die aan de zijde van de jurytafel fungeert.
4. Na een doelpunt wordt het beginsignaal gegeven door de scheidsrechter die de leiding had bij de aanvallende situatie toen het doelpunt werd gemaakt. Voor het herbegin vergewissen de scheidsrechters zich ervan dat eventuele vervangingen doorgevoerd zijn.
5. Elke scheidsrechter heeft de bevoegdheid om voor fouten te fluiten op elk gedeelte van het speelveld maar elke scheidsrechter zal zijn primaire aandacht richten op de offensieve situatie bij aanvallen op het doel aan zijn rechterhand. De scheidsrechter die niet de aanvallende situatie beoordeelt (de verdedigende scheidsrechter) kiest een positie die zich niet dicht bij het doel bevindt waarop de aanval wordt uitgevoerd, dan de speler van de aanvallende ploeg die het verst terug ligt.
6. Bij het toekennen van een vrije worp, doelworp of hoekworp, fluit de scheidsrechter die de beslissing neemt en beide scheidsrechters wijzen de richting aan waarheen de ploeg speelt die de vrije worp mag nemen. Hiermee zien de spelers die zich in de verschillende delen van het zwembad ophouden snel aan welke ploeg de worp is toegekend. De scheidsrechter die de beslissing neemt wijst naar de plaats waar de worp genomen gaat worden. De scheidsrechters maken gebruik van de tekens weergegeven in bijlage B, om de overtreding aan te geven waar zij voorfluiten.
7. Het teken voor het nemen van een strafworp wordt gegeven door de aanvallende scheidsrechter, met dien verstande dat de speler die de worp met zijn linkerhand wil nemen aan de verdedigende scheidsrechter mag vragen om het teken te geven.
8. Als tegelijkertijd door de beide scheidsrechters voor gewone fouten wordt gefloten voor dezelfde ploeg wordt de worp toegekend aan de speler bij de aanvallende scheidsrechter.
9. Als tegelijkertijd voor gewone fouten wordt gefloten maar voor verschillende ploegen wordt een neutrale inworp gegeven, te nemen door de aanvallende scheidsrechter.
10. Als de ene scheidsrechter fluit voor een uitsluitingsfout en op hetzelfde moment de andere scheidsrechter fluit voor een strafworfout maar ieder voor verschillende ploegen worden de beide overtredende spelers uitgesloten en een neutrale inworp genomen.
11. Als tegelijkertijd door de beide scheidsrechters wordt gefloten, de ene voor een gewone fout en de ander voor een uitsluitings- of strafworfout, zal de uitsluitings- of strafworfout worden toegekend.
12. In het geval van gelijktijdige toekenning van een strafworp tegen beide ploegen, wordt de eerste worp genomen door de ploeg die het laatst in balbezit was. Nadat de tweede strafworp is genomen zal het spel worden hervat met een neutrale inworp op de middenlijn (zie hiervoor WP 18.1 d.)

BIJLAGE B: TEKENS TE GEBRUIKEN DOOR DE OFFICIALS(FUNCTIONARISSEN)

- Fig. A De scheidsrechter beweegt zijn arm omlaag vanuit een verticale positie:
1. teken voor het begin van een speelperiode.
 2. teken voor het herbegin na een doelpunt
 3. teken voor het nemen van een strafworp
- Fig. B Door met een arm te wijzen in de richting van de aanval en met de andere arm het punt aan te wijzen van waar de bal in het spel gebracht moet worden, bij een vrije worp, hoekworp of doelworp.
- Fig. C Teken voor een neutrale inworp. De scheidsrechter wijst met zijn handen met beide duimen naar boven gericht de plaats aan waar de neutrale inworp is toegekend en vraagt om de bal.
- Fig. D Teken om de uitsluiting van een speler aan te geven, door naar de speler te wijzen en vervolgens de arm te bewegen in de richting van de speelveldbegrenzing, onmiddellijk gevolgd door het aangeven van het mutsnummer van de uitgesloten speler zodanig dat dit zichtbaar is voor zowel de spelers in het speelveld als voor de jurytafel.
- Fig. E Teken voor het gelijktijdig uitsluiten van twee spelers. De scheidsrechter zal met beide handen naar de twee spelers wijzen, en aangeven overeenkomstig Figuur D dat ze uitgesloten zijn en vervolgens de mutsnummers aangeven.
- Fig. F Teken om het uitsluiten van een speler met vervanging aan te geven. De scheidsrechter geeft de uitsluiting aan in overeenstemming met fig. D (of indien van toepassing fig. E). Hij draait zijn handen om de beurt in het rond, duidelijk zichtbaar voor de spelers in het veld en de jurytafel. De scheidsrechter geeft het mutsnummer van de uitgestuurde speler door aan de jurytafel.
- Fig. G Teken om het uitsluiten van een speler zonder vervanging aan te geven. De scheidsrechter geeft het teken voor de uitsluiting overeenkomstig Figuur D (of Figuur E indien van toepassing) en kruist vervolgens zijn armen op zodanige wijze dat dit zichtbaar is voor zowel de spelers in het speelveld als voor de jurytafel. De scheidsrechter geeft het mutsnummer van de uitgestuurde speler door aan de jurytafel.
- Fig. H Teken voor het toekennen van een strafworp. De scheidsrechter brengt zijn arm met vier opgestoken vingers omhoog. Daarna geeft hij de jurytafel het mutsnummer door van de verdedigende speler tegen wie de strafworp is toegekend.
- Fig. I De scheidsrechter zal een doelpunt aangeven met een fluitsignaal gevolgd door het onmiddellijk wijzen naar het midden van het speelveld.
- Fig. J Teken om de uitsluitingsfout van het vasthouden van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een gebaar waarbij hij de pols van de ene hand met de andere hand vasthoudt.
- Fig. K Teken om de uitsluitingsfout van het onderduwen van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een neergaande beweging met beide handen beginnend vanuit een horizontale positie.
- Fig. L Teken om de uitsluitingsfout van het naar zich toe trekken van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een terugtrekkende beweging waarbij hij beide handen verticaal gestrekt naar zijn lichaam toe beweegt.
- Fig. M Teken om de uitsluitingsfout van het trappen van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt met één voet een trappende beweging terwijl hij op de andere voet blijft staan
- Fig. N Teken om de uitsluitingsfout van het slaan van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een slaande beweging met de gesloten vuist, beginnend vanuit een horizontale positie.

- Fig. O Teken om de gewone fout van het wegduwen of zich afzetten van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt met zijn arm een van zijn lichaam afduwende beweging beginnend vanuit een horizontale positie.
- Fig. P Teken om de gewone fout van het hinderen of zwemmen over een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een kruisend gebaar waarbij de ene hand de andere horizontaal kruist.
- Fig. Q Teken om de gewone fout van het volledig onder water duwen van de bal aan te geven. De scheidsrechter maakt een neerwaartse beweging met zijn hand, beginnend vanuit een horizontale positie.
- Fig. R Teken om de gewone fout van het staan op de bodem aan te geven. De scheidsrechter beweegt één voet omhoog en omlaag.
- Fig. S Teken om de gewone fout van het onnodig tijd verspillen bij het nemen van een vrije worp, doelworp of hoekworp aan te geven. De scheidsrechter beweegt zijn hand op een zichtbare manier een of twee keer op en neer, de handpalm naar boven gericht.
- Fig. T Teken om een overtreding van de 2-meterregel aan te geven. De scheidsrechter geeft het nummer twee aan, door de wijs- en de middelvinger omhoog te steken met de arm verticaal gestrekt.
- Fig. U Teken om de gewone fout van tijdverspilling of het aflopen van de 35-secondenklok aan te geven. De scheidsrechter maakt met zijn hand twee of drie keer een cirkel-gebaar.
- Fig. V Teken van een grensrechter voorafgaand aan het begin van een spelperiode d.m.v. het heffen van één arm in verticale positie.
- Fig. W Teken van een grensrechter om een onjuiste (her)start of verkeerd terugkomende uitgesloten speler aan te geven, d.m.v. het heffen van één arm in verticale positie.
- Fig. X Teken van een grensrechter om een doelworp/hoekworp aan te geven d.m.v. het horizontaal wijzen van de arm in aanvallende richting.
- Fig. Y Teken van een grensrechter om een doelpunt aan te geven, d.m.v. het heffen en kruisen van beide armen.
- Fig. Z Tekens ter aanduiding van het mutsnummer van een speler, met één hand. Om beter met de spelers en de secretaris te communiceren worden in voorkomende gevallen beide handen gebruikt, wanneer het nummer hoger dan vijf is. Eén hand toont dan vijf vingers en samen met de andere hand wordt het aantal extra vingers getoond, waardoor dan de som van het mutsnummer van de speler wordt gevormd. Voor het nummer tien wordt een gesloten vuist getoond. Indien het nummer hoger is dan tien, dan toont één hand de gesloten vuist en de andere hand het aanvullend aantal vingers om het juiste nummer van de speler vol te maken.

(KNZB-nr.22: Het wordt als niet ontvankelijk beschouwd om een protest in te dienen tegen het onduidelijk of onjuist aangeven van de tekens en gebaren als opgenomen in bovenstaand artikel.)

(Toevoeging KNZB)

BIJLAGE C: Het gebruik van de gele en rode kaart.

Het gele/rode kaartensysteem dat nodig is om de ploegenbank onder controle te houden, moet bij alle FINA waterpolo evenementen gevolgd worden. Het geven van een rode kaart door de scheidsrechter geeft aan dat de coach op de bank zijn plaats moet verlaten en op de tribune plaats moet gaan nemen. Er moet worden opgemerkt dat, mocht het gedrag van de (assistent) coach daar aanleiding toe geven de scheidsrechter onmiddellijk de rode kaart kan tonen, zonder dat hij daarvoor eerst de gele kaart heeft moeten tonen.

(KNZB opmerking 1: de gele kaart dient als een waarschuwing en kan alleen aan de coach worden gegeven. Wanneer de coach de gele kaart heeft ontvangen, behoudt hij zijn rechten en verantwoordelijkheden. Wanneer de coach een rode kaart wordt getoond neemt de assistent coach zijn functie waar, met de rechten en verantwoordelijkheden. Dit impliceert dat de coach plaats moet nemen op de tribune zonder dat hij zich met het spel of het coachen bemoeit. Mocht dit wel gebeuren dan moet de coach het zwembad verlaten.)

Bijlage E II Instructie hoofdscheidsrechters

1. Voor waterpolotoernooien e.d., waarbij meer dan twee scheidsrechters als zodanig fungeren, dient een hoofdscheidsrechter te worden aangesteld.
2. De organiserende instantie dient op het aanvraagformulier een voordracht in voor de uit te nodigen hoofdscheidsrechter.
3. De hoofdscheidsrechter zal van het toernooi, waarbij hij als zodanig fungeert, in het geval dat op meer velden wordt gespeeld of indien het gaat om kringenslottoernooien/ Nederlandse kampioenschappen, geen wedstrijden leiden, behoudens overmacht. (zie taakomschrijving hoofd-scheidsrechters).
4. Aan de hoofdscheidsrechter dient uiterlijk een week vóór het toernooi het programma en de lijst van beschikbare scheidsrechters te worden gezonden.
5. Voor vergoeding van reis- en verblijfkosten geldt dezelfde regeling als voor fungerende scheidsrechters.

Taakomschrijving Hoofdscheidsrechters

1. Zo nodig controleert hij bij kringenslottoernooien/ Nederlandse kampioenschappen met de fungerende scheidsrechters de legitimatiekaarten.
2.
 - a. Hij stelt de scheidsrechters aan voor elke wedstrijd en houdt toezicht op de fungerende scheidsrechters in verband met verdere aanstellingen tijdens het toernooi.
 - b. Hij dient bij opvallende fouten door een scheidsrechter gemaakt, deze hierop te wijzen en dan dit doen na afloop van de wedstrijden.
3. Hijzelf zal geen wedstrijden leiden tijdens het toernooi bij kringenslottoernooien/Nederlandse kampioenschappen waarbij hij hoofdscheidsrechter is, een en ander, behoudens overmacht door hemzelf te beoordelen, en mits hij daarvoor de vereiste bevoegdheid heeft.
4. Hij dient gedurende het gehele toernooi aanwezig te zijn en is gerechtigd te beslissen, respectievelijk in te grijpen bij gevallen van klachten, fouten, protesten e.d. Hij houdt daarbij rekening met de belangen van de deelnemende ploegen en een vlot verloop van het toernooi.
5. Met betrekking tot tegen spelers genomen maatregelen dient hij als volgt te handelen:
 - a. Uit het water zenden met vervanging volgens de spelregels: de eerste keer geen maatregelen, de 2e keer plus de volgende keren rapporteren in proces-verbaal. Geen maatregelen mogen in dit geval genomen worden tijdens het toernooi.
 - b. Uit het water zenden zonder vervanging volgens de spelregels: als regel uitsluiting van deelneming aan één wedstrijd (de direct volgende) tijdens het toernooi plus vermelding in het proces-verbaal plus inzenden rapport.
 - c. Wangedrag volgens de spelregels: rapporteren plus vermelding in proces-verbaal. Geen verdere maatregelen.
6. Hij brengt van het betreffende toernooi verslag uit aan de kring waartoe de organiserende vereniging behoort, dan wel aan het bondsbureau als het gaat om kringenslottoernooien/Nederlandse kampioenschappen
7. Hij heeft het recht om tijdens het toernooi beoordelaars (als zodanig benoemd door het bondsbestuur) aan te stellen. Deze beoordelaars brengen aan het bondsbestuur rapport uit over de leiding van de betrokken scheidsrechters.